

Крюкова О. Ю.

Ткачук О. В.

Кировоградский национальный технический университет

РЕГИОНАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ПОВЫШЕНИЯ ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТИ ТРУДА В УКРАИНЕ

Резюме

В статье определено значение производительности труда регионов Украины за 2010-2012 гг. Исследована зависимость между уровнем производительности труда и заработной платой, инновационным развитием и расходами на инновации в регионах. На основе проведенного исследования определены влияющие рычаги преодоления диспропорций регионального развития и повышения производительности труда.

Ключевые слова: производительность труда, диспропорции развития, инновационное развитие, заработная плата, инновации.

Kriukova O. Yu.

Tkachuk O. V.

Kirovograd National Technical University

REGIONAL ASPECTS OF LABOR PRODUCTIVITY GROWTH IN UKRAINE

Summary

In the article has been defined the value of the labor productivity Ukrainian regions for 2010-2012. Has been investigated the relationship between labor productivity and wages, innovation and the cost for innovation in the regions. Based on the study has been defined the impact instruments to overcome the disparities of regional development and growth the labor productivity.

Key words: labor productivity, development disparities, innovative development, wages, innovation.

УДК 331.526

Лаушкін О. М.

Донецький національний університет

ФОРМУВАННЯ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ У ЕПІСТЕМОЛОГІЧНИХ СПІЛЬНОТАХ

У статті досліджено особливості формування постіндустріальної зайнятості у епістемологічних спільнотах як результату переходу системи суспільного виробництва у якісно новий стан – нову економіку. Система зайнятості у епістемологічних спільнотах істотно відрізняється від існуючої індустріальної, що характеризується низькою ефективністю використання людського і соціального капіталу, а також внутрішньою конфліктністю соціально-трудова відносин. У епістемологічних спільнотах формується новий тип зайнятості, спрямованої на розкриття когнітивного потенціалу та самостворення особистості у продуктивній творчій праці.

Ключові слова: зайнятість, епістемологічні спільноти, людський та соціальний капітал.

Постановка проблеми. У новій економіці, що заснована на знаннях, відбувається якісна трансформація зайнятості – атомізована, рутинна праця замінюється інтелектуальною, творчою. Експонентне зростання обсягів знання, що виробляється, і обмежені когнітивні можливості індивіда спонукають його до участі в епістемологічних спільнотах, що створюються з метою інтеграції пізнавальних здібностей індивідів в процесі спільного пізнання. Постіндустріальна система зайнятості, що формується у ядрі епістемологічної спільноти, якісно відрізняється від попередньої індустріальної, якій за час свого існування не вдалося вирішити конфлікт і досягти балансу інтересів основних учасників соціально-трудова відносин. Саме епістемологічна спільнота здатна ефективно координувати зусилля всіх учасників взаємодії, що спільно виробляють нове знання, а також забезпечувати необхідний рівень довіри, за якого конфлікт індустріальної системи зайнятості вирішується, а інтереси учасників узгоджуються.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукову розробку теоретичних і прикладних проблем постіндустріальної зайнятості значний внесок зробили вчені А. Амоша, С. Бандур, В. Ге-

єць, О. Грішнова, Е. Лібанова, Н. Лук'янченко, Л. Шаульська, С. Baldry, P. Drucker, G. Friedman, D. Hounshell, F. Machlup, M. Porat, G. Torlak, R. Volti, D. Zonderman та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Епістемологічні спільноти являють собою об'єднання індивідів з метою спільної роботи, розподілу і використання знання – базового ресурсу нової економіки. Подібні спільноти, незважаючи на те, що вони є лабораторіями інновацій та ключовими точками зростання в системі відтворення суспільного продукту, в рамках mainstream економіксу не розглядаються, і їх роль у створенні нової вартості залишається неясною.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є дослідження особливостей формування постіндустріальної зайнятості у епістемологічних спільнотах.

Виклад основного матеріалу. Епістемологічна спільнота, учасники якої спільно розробляють базовий ресурс нової економіки – знання, забезпечує досить високі стимули до кооперації учасників спільноти з огляду на спільну спрямованість векторів їх дій і рішень. Етимологічне значення терміну «епістемологічна спільнота» походить від грецького слова «ἐπιστήμη», яке перекладається

як знання або наука. В своєму розвитку концепція «ἐπιστήμη» уточнювалася і конкретизувалася, її абстрактно-філософське трактування витіснялося раціонально-логічним, яке розглядає дане поняття в безпосередньому зв'язку з суб'єктом пізнання. В даному контексті епістемологічна спільнота розглядається П. Хаасом як об'єднання, що виникає на основі «ἐπιστήμη» – спільного простору знання, що формується вірою в істинність та застосовність певних форм знання або специфічних істин. Спільнота являє собою мережу професіоналів, що володіють загально визнаним досвідом і компетентністю у певній галузі, авторитетні знання у якій дають їм можливість впливати на політику у відповідній галузі [1, с. 3]. Визначення П. Хааса є семантично близьким поняттю «наукова спільнота» Т. Куна і «розумовий колектив» Л. Флека.

Система зайнятості, що виникає на базі епістемологічної спільноти, функціонує на принципах співпраці і кооперації, які досягаються завдяки тому, що знання, яке перебуває у загальному доступі, проявляє унікальні властивості неконкурентності та невичерпності в споживанні. Як наслідок, усувається основна причина низької ефективності моделі ринку – антагонізм інтересів, який призводить до недовиробництва суспільного продукту і підвищує загальний рівень трансакційних витрат. Синергетичний ефект об'єднання когнітивних зусиль учасників дозволяє більш продуктивно використовувати людський і соціальний капітал спільноти, сприяє максимізації суспільного добробуту.

Зміст праці в епістемологічній спільноті відображає предмет трудової діяльності – знання, для розробки якого індивіди вступають у відносини. Знання являє собою перевірений практикою результат пізнання дійсності, вірне її відображення у свідомості людини. Знання – феномен нематеріальної природи, прихований від суб'єкта пізнання і незбагнений у чуттєвому досвіді. Його отримання пов'язане з розкриттям закономірностей і причинно-наслідкових зв'язків між явищами, встановленням безлічі факторів і параметрів, що ініціюють зміни стану середовища. В процесі пізнання суб'єкт набуває «розуміння» першооснов функціонування матеріального світу і способів впливу на природне положення речей. Дане розуміння істотно скорочує невизначеність середовища прийняття рішень і дозволяє індивідам більш раціонально розподіляти обмежені ресурси за напрямками, що забезпечує реалізацію пріоритетних цілей індивідуального та суспільного розвитку.

Трудова діяльність, спрямована на отримання знання, відрізняється принципово іншою організацією, ніж традиційна, предметом якої є виробництво матеріальних благ. Незважаючи на те, що класична виробнича функція, що встановлює залежність між обсягом випуску і використанням факторів «праця» і «капітал», зберігає свій вигляд в умовах виробництва знання, зміст базових економічних категорій «праця» і «капітал» піддається глибокій трансформації. Так, якщо в умовах матеріального виробництва фактор «праця» визначав обсяг зусиль, що прикладався працівником до досягнення поставленої мети і вимірювався витратами часу, то в новій економіці «праця» описує складний творчий процес пізнання, який відбувається у свідомості індивіда і не має кількісної оцінки. Результат пізнання не може бути екстернально заданим або спланованим заздалегідь. Більш того, мож-

ливість отримання істинного знання без раціонально-логічного аналізу, на основі інтуїції, уяви та емпатії істотно ускладнює формалізацію та аналіз нового змісту категорій «праця» у технічних термінах. Категорія «капітал» використовується у сфері матеріального виробництва для визначення ресурсів тривалого використання, які переносять свою вартість на готовий продукт протягом декількох операційних циклів по мірі їх зносу. У новій економіці під категорією «капітал» розуміється людський і соціальний капітал, який поєднує інтелектуальні, творчі, комунікативні здібності суб'єкта пізнання. На відміну від ресурсів довготривалого використання, запас яких в процесі виробництва неухильно скорочується, запас капіталу, що використовується для одержання знання, збільшується через те, що активне використання когнітивного потенціалу забезпечує розвиток творчого і логічного мислення, інтелекту, здатності до критичного аналізу і рефлексії.

Трансформація змісту праці зі сфери виробництва матеріальних благ до сфери виробництва знання, ідей та образів вимагає перегляду основ організації трудової діяльності. Найбільш важливим моментом нової системи організації праці є несуперечність інтересів учасників взаємодії, яка досягається завдяки унікальним властивостям знання – неконкурентності та невичерпності в споживанні. У подібних умовах стратегії індивідуальної максимізації вигід, спрямовані на привласнення і штучне стримування поширення знання, є неефективними через значні санкції за некооперативну поведінку, аж до виключення з епістемологічної спільноти. Ризик ізоляції мінімізує прояви опортунізму, а низька ефективність пізнавальної діяльності за межами спільноти, орієнтовані виключно на власні природно обмежені когнітивні можливості, сприяє формуванню і підтриманню довгострокових відносин партнерства і співробітництва між суб'єктами, які спільно розробляють базовий ресурс нової економіки – знання.

Розв'язання системного конфлікту між власниками капіталу і найманими працівниками, що був характерним для індустріальної епохи, шляхом перегляду змісту категорій «капітал» і «праця» в умовах становлення нової економіки, сприяло досягненню рівності і незалежності учасників взаємодії в рамках епістемологічних спільнот. Рівність сприяє формуванню стійких міжособистісних зв'язків, що дозволяють учасникам взаємодіяти в просторі високої визначеності, де поведінка індивідів є передбачуваною і відповідає «золотому правилу моральності»: поведься з іншими людьми так, як хочеш, щоб чинили з тобою.

Умови праці в епістемологічних спільнотах істотним чином відрізняються від традиційних, характерних для індустріальної системи суспільного відтворення і зайнятості. Віртуалізація виробничого середовища, поширення засобів віддаленого доступу та розвиток інформаційно-комунікаційної інфраструктури усунули, з одного боку, прив'язку працівника до стаціонарного робочого місця, а з іншого, необхідність у плануванні просторового розміщення виробничих потужностей з урахуванням наявності в безпосередній доступності населених пунктів, що забезпечують організацію ресурсами праці з заданими характеристиками. В контексті активізації впливу даних процесів трансформується семантичне наповнення поняття «умови праці», яке більше не визначає зовнішні по відношенню до індивіда

умови, що істотно відрізняються від звичних, а навпаки, характеризує особливості середовища і виробничого процесу, які людина визначає самостійно з метою створення найбільш комфортних умов своєї діяльності. Злиття особистого і виробничого просторів сприяє підвищенню мотивації до творчої праці, а усунення негативного впливу екстернально заданих параметрів виробничого середовища призводить до підвищення продуктивності трудової діяльності.

Виробництво знання в новій економіці здійснюється переважно у віртуальному просторі, де біотичні і абіотичні чинники, що визначають умови праці в традиційній та індустріальної системах суспільного відтворення і зайнятості, втрачають своє вирішальне значення в детермінації параметрів нового інформаційного середовища. Подібна ситуація є закономірним результатом, беручи до уваги той факт, що праця фізична, спрямована на перетворення матеріальної природи, значно більшою мірою залежить від природних умов, ніж інтелектуальний, предметом якого є виробництво знання у вигляді суджень, ідей, теорій. Динамічно зростаюче значення нематеріального компоненту сприяє виявленню нових факторів, які можна розділити на інформаційні, що характеризують параметри віртуального простору, та комунікаційні, що визначають основи взаємодії учасників даного простору. До інформаційних факторів відноситься номінальний час доступу до середовища, затримка передачі даних, пропускну спроможність та інші параметри мережі, обумовлені її топологією і комунікаційним обладнанням, що використовується. До комунікаційних факторів відноситься, зокрема, зручність і простота інтерфейсу, точність відтворення контакту з оточенням, можливість взаємодії в реальному часу, необхідність освоєння спеціальних правил і комунікативних норм.

У безпосередньому зв'язку з умовами праці розглядається питання оплати праці в епістемологічних спільнотах. Система оплати праці, що обмежує свободу найманого працівника в індустріальній системі зайнятості і ставить його в пряму залежність від власників засобів виробництва, в постіндустріальній системі зайнятості елімінується. Учасник епістемологічної спільноти отримує можливість споживати весь обсяг необхідних життєвих засобів безкоштовно без необхідності праці за наймом у традиційних секторах матеріального виробництва, а необмежений доступ до репозиторіїв знання дозволяє йому максимально продуктивно використовувати свій когнітивний і творчий потенціал. Таким чином, праця в новій економіці звільняється від негативної конотації індустріальної епохи і стає засобом реалізації здібностей і талантів людини до продуктивної творчої діяльності.

Центром координації системи зайнятості в новій економіці виступає епістемологічна спільнота, що здійснює регулювання параметрів взаємодії учасників на принципах громадського управління. За визначенням С. Боулза, громада являє собою «групу осіб, що взаємодіють безпосередньо, часто і багатогранно, а повторювана і багатогранна природа соціальних взаємодій в громадах зачіпає нехай відносно невеликі групи людей, але в результаті доступність інформації від чийогось партнера може підтримати на високому рівні те, що називається соціальним капіталом: довіру, турботу про партнера, прагнення жити за нормами громади і переслідувати тих, хто не бажає цього робити» [2, с. 450].

Даний тип поведінки, зверненої на інших, складає сутнісне ядро теорії управління заради загального блага, зміст якої розкривається в роботах багатьох класичних мислителів від Аристотеля до Ф. Аквінського, Ж.Ж. Руссо і Е. Берка.

Епістемологічні спільноти являють собою громади, об'єднуючою метою учасників яких є спільне пізнання і самостворення особистості у продуктивній творчій праці. Відповідно, громадське управління як механізм координації, альтернативний державному і ринковому, забезпечує достатні стимули для довгострокової підтримки безлічі трансакцій в полі коопераційних взаємодій. Відсутність формального апарату примусу і децентралізація владних повноважень не створюють перешкоди для ефективного регулювання процесів і відносин у системі зайнятості. Функції моніторингу та контролю за дотриманням затверджених правил і норм у епістемологічній спільноті делегуються їй безпосереднім учасникам, які вступаючи у взаємодію один з одним виявляють приховані мотиви, поведінкові патерни і схильність до опортунізму. Як зазначалося вище, у разі виявлення порушника інформація про нього миттєво поширюється комунікаційними каналами, і кожен учасник спільноти отримує сигнал про те, що даний конкретний індивід прагне до максимізації виграшу за рахунок свідомого вибору некооперативної стратегії в інтеракціях, результат яких залежить від здатності учасників досягати компромісу і виконувати взяті на себе зобов'язання. Таким чином, епістемологічна спільнота здатна до вирішення проблем координації без використання витратного бюрократичного апарату примусу, а за рахунок застосування інструментів громадського контролю та покарання, які створюють більш дієві стимули до стійкої кооперації, довгострокового співробітництва та соціальної згуртованості учасників спільноти.

У новій економіці епістемологічне співтовариство бере на себе всю повноту відповідальності за регулювання суспільних відносин, виконуючи триєдину роль генератора і розповсюджувача інститутів, інкубатора інститутів, інституційного інтегратора.

В якості генератора і розповсюджувача інститутів спільнота на основі аналізу результатів безлічі повторюваних взаємодій формує певні правила поведінки і, доповнюючи їх механізмом примусу, закріплює їх в інститутах. Процес генерації ініціюється самими учасниками взаємодії, які, накопичуючи інформацію щодо результатів, що забезпечують парето-оптимальний розподіл ресурсів і виграшів, виділяють поведінкові патерни і евристики, використання яких у практиці інтерсуб'єктних взаємодій призводить до зростання суспільного добробуту, створює стимули для довгострокової кооперації, економить обмежені когнітивні ресурси індивідів і скорочує невизначеність середовища прийняття рішень.

В якості інкубатора інститутів, епістемологічна спільнота надає можливість апробації норм, складових сутнісного змісту майбутнього інституту, в рамках малих соціальних груп. До моменту формального закріплення інституту і поширення його впливу на певну галузь суспільних відносин норми і правила тестуються на предмет їх стійкості до контексту, відповідності спектру ефектів вихідним цільовим установкам, наявності достатніх стимулів для дотримання запропонованої моделі поведінки і здатності заміщати мотиви індивідуальної максимізації стимулами до довгострокової кооперації і співробітництва. В епістемологічних спільнотах

налагодження нових правил і норм відбувається з меншими витратами, ніж у великих соціальних групах, а висока активність учасників у процесах інституційного конструювання дозволяє створювати більш якісні інститути, що ефективно регулюють певну сферу суспільних відносин.

В якості інституційного інтегратора епістемологічна спільнота здійснює залучення індивідів до складу носія даної норми через соціалізацію та подальшу інтеграцію у співтовариство, що об'єднує учасників на основі спільності поведінкових установок і ціннісних переконань. Особливе інституціональне середовище системи зайнятості, що представляє собою набір основних інститутів відтворення, підготовки, розподілу, інтеграції і вивільнення ресурсів праці, створює необхідні умови для формування єдиного поля очікувань і переваг, в рамках якого досягається єдина спрямованість зусиль і дій індивідів. Синергетичний ефект координації індивідуальних зусиль сприяє досягненню граничної ефективності використання людського і соціального капіталу, а також забезпечує самостворення особистості у продуктивній творчій праці.

Інституціональне середовище є важливим елементом епістемологічної спільноти, тому що в процесі інтерналізації норм і правил, що складають сутнісний зміст інститутів, індивіди долучаються до цінностей спільноти, стають носіями унікального соціального капіталу. В інститутах відбувається процес самоідентифікації особистості в спільності, усвідомлення нею свого призначення. В результаті розкриття внутрішнього креативного потенціалу через залучення до культури діяльність людини набуває сенсу, а всі її зусилля спрямовуються на самореалізацію – розвиток особистості за допомогою власних зусиль, а також спільної діяльності та співтворчості з оточуючими людьми в рамках соціальної спільноти. У процесі самореалізації індивід активно взаємодіє з навколишньою дійсністю, пізнає закономірності її існування та розвитку, виявляє недоліки і змінює існуючий порядок речей своєю творчою працею. Здатність до пізнання закономірностей навколишньої дійсності та її творчого перетворення у відповідності з власним задумом індивіда зводить його в ранг творця, конструктора нової реальності, в якій природні межі людських можливостей успішно долаються, а закони природи, що визначали існування людини в умовах природного порядку, заміщуються інституційно закріпленими правилами і нормами, що встановлюють основи існування і взаємодії людей в новій соціальній реальності – епістемологічній спільноті.

Висновки і пропозиції. Узагальнюючи вищесказане, зазначимо, що система зайнятості у новій економіці є результатом двох основних процесів: по-перше, трансформації системи суспільного відтворення, яке в нових умовах орієнтується на виробництво, розподіл і споживання знання і, по-друге, перегляду основ суспільної еволюції, рушійною силою якої визнається не конкуренція, а співробітництво і кооперація. Як наслідок, праця звільняється від негативної конотації немичного тягара, болісного, стомлюючого заняття з примусу і набуває форми творчої, вільної діяльності, спрямованої на пізнання закономірностей функціонування навколишнього світу, рефлексію і самопізнання особистості, перетворення навколишньої дійсності і створення культури. Як наслідок, усувається відмінність між працівниками і уречевленою працею, а також між уречевленою працею і продуктом. У новій економіці праця створює особистість творця. Аналогічним чином трансформується і цільова функція системи зайнятості, яка більше не зводиться до забезпечення систематичних поставок ресурсів праці з заданими характеристиками для обслуговування засобів виробництва, а стає засобом реалізації людського та соціального потенціалу індивіда, самостворення особистості у продуктивній творчій праці. Фабрики та фірми індустріальної епохи, як основні локації, де наймані працівники були змушені виконувати заданий власниками капіталу набір рутинних, монотонних і позбавлених будь-якого сенсу дискретних операцій з метою отримання винагороди, достатньої лише для забезпечення загальних життєвих потреб, у новій економіці витісняються епістемологічними спільнотами, що виникають на основі загального простору знання, культурних цінностей та інституційних норм. Епістемологічні спільноти об'єднують вільних, рівноправних, ініціативних і творчих індивідів, здатних до кооперації і співпраці, співтворчості в процесі відтворення знання в атмосфері взаємної довіри і доброзичливості. Колективний інтелект генерує позитивні зовнішні ефекти, які забезпечують експоненційне розширення бази знань і прогресивний розвиток людини і спільноти, перехід у нову еру когнітивного капіталізму. У процесі переходу до нової економіки і суспільства знань система зайнятості виступає в якості ключового драйвера трансформацій, а від ефективності її функціонування залежить можливість реалізації головної стратегічної мети цивілізаційного розвитку – пізнання людиною світу і себе в світі, отримання істинного знання про своє призначення.

Список літератури:

1. Haas P.N. Introduction: Epistemic Communities and International Policy Coordination / P.N. Haas // International Organization special issue Knowledge, Power and International Policy Coordination. – 1992. – № 46 (1). – P. 1–35.
2. Боулз С. Микроэкономика. Поведение, институты, эволюция : пер. с англ. / С. Боулз. – Москва : Издательство «Дело» АНХ, 2011. – 576 с.

Лаушкин А. Н.

Донецкий национальный университет

ФОРМИРОВАНИЕ ПОСТИНДУСТРИАЛЬНОЙ ЗАНЯТОСТИ В ЭПИСТЕМОЛОГИЧЕСКИХ СООБЩЕСТВАХ

Резюме

В статье исследованы особенности формирования постиндустриальной занятости в эпистемологических сообществах как результата перехода системы общественного производства в качественно новое состояние – экономику знаний. Система занятости в эпистемологических сообществах существенно отличается от существующей индустриальной, которая характеризуется низкой эффективностью использования человеческого и социального капитала, а также внутренней конфликтностью социально-трудовых отношений. В эпистемологических сообществах формируется новый тип занятости, ориентированной на раскрытие когнитивного потенциала и самосознание личности в продуктивном творческом труде.

Ключевые слова: занятость, эпистемологические сообщества, человеческий и социальный капитал.

Laushkin O. M.

Donetsk National University

POSTINDUSTRIAL EMPLOYMENT FORMATION IN EPISTEMOLOGICAL COMMUNITIES

Summary

In the article particular aspects of postindustrial employment formation in epistemological communities as a result of social production system transition towards the qualitatively new state – the knowledge economy were investigated. The system of employment in epistemological communities is significantly different from the current industrial, which is characterized by low efficiency in human and social capital usage as well as internal conflictiveness of social-labour relations. In epistemological communities the new type of employment is being formed, which is oriented on revelation of cognitive potential and self-production of identity in productive creative labour.

Key words: employment, epistemological communities, human and social capital.

УДК 304.4:330.342.146

Оберван О. Р.

Львівський національний університет імені Івана Франка

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Досліджено стратегічні напрямки управління соціальною політикою України в умовах формування національної економіки, проаналізовано відповідні законодавчі та нормативні акти у цій сфері, а також виявлено вплив їх реалізації на економічний і соціальний розвиток України та визначено окремі аспекти необхідності розробки цілісної стратегії соціально-економічного розвитку в контексті управління національною економікою.

Ключові слова: соціальна політика, стратегія, економічні реформи, рівень життя населення, людський потенціал, державне управління.

Постановка проблеми. Сьогодні суспільне усвідомлення цінності людського життя, важливості повноцінного та гармонійного розвитку кожної особистості, її фізичних, моральних і духовних здібностей, а також необхідності створення умов для самореалізації людського потенціалу вимагають від науки і органів виконавчої влади об'єктивного та своєчасного визначення основних стратегічних напрямів та пріоритетів соціального розвитку України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам стратегічного розвитку України, зокрема і соціального, присвячені праці багатьох відомих учених, серед яких: В. Геець, Я. Жаліло, О. Крайник, В. Куденко, Е. Лібанова, О. Пишуліна, У. Садова та інші. У своїх дослідженнях вчені зупиняються на різних аспектах як економічної, так і соціальної політики, однак, зважаючи на потребу переосмислення ролі останньої у розвитку України, потребує додаткових досліджень.

Метою статті є дослідження стратегічних напрямків розвитку соціальної політики в контексті

управління національною економікою, виявлення їх впливу на економічний і соціальний розвиток України.

Виклад основного матеріалу. Проголошення України як соціальної держави вимагає здійснення активної та послідовної політики, спрямованої на забезпечення гідного рівня і високої якості життя, а також досягнення взаєморозуміння в суспільстві.

Сьогодні ж трансформаційні процеси в нашій державі, на жаль, супроводжуються негативними наслідками в усіх сферах життєдіяльності суспільства – політичній, економічній, соціальній, екологічній тощо. Усе це призводить до виникнення соціально-політичних протиріч, збільшення рівня конфліктності, зростання соціальної напруги в суспільстві, недовіри населення до влади. Для більшості пересічних громадян головним критерієм успішності суспільства є саме його здатність до врегулювання проблем, що виникають [1]. Тому дослідження управління державною соціальною